

Міністерство культури та інформаційної політики України

*Державний науково-методичний центр
змісту культурно-мистецької освіти*

«СХВАЛЕНО»

Науково-методичною радою

Державного науково-методичного центру
змісту культурно-мистецької освіти

Протокол № 1

від «18» лютого 2022 р.

**Типова навчальна програма з навчальної дисципліни
«МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДОМРА»
середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти
з музичного мистецтва початкового професійного спрямування,
інструментальні класи**

**Київ
2022**

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДОМРА» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва початкового професійного спрямування, інструментальні класи. Київ, 2022. 23 с.

Укладачі: **Дмитренко М. І.**, викладач Київської дитячої школи мистецтв № 6 ім. Г. Жуковського, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, *координатор групи*;

Грицасенко С. І., викладач Черкаської дитячої школи мистецтв, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Гончарова О. М., методист вищої категорії Обласного навчально-методичного центру підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів (м. Харків); викладач Харківської спеціалізованої школи з поглибленим вивченням окремих предметів № 133 «Ліцей мистецтв», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Спіридонова С. Е., викладач, директор Криворізької музичної школи № 3, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист;

Пелюк Л. М., голова циклової комісії «Народні інструменти» Запорізького фахового музичного коледжу ім. П. І. Майбороди, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, член Національної всеукраїнської музичної спілки;

Тищик С. І., викладач Полтавського фахового коледжу мистецтв ім. М. В. Лисенка, спеціаліст вищої категорії, старший викладач;

Чухланцева О. В., викладач, завідувач відділом народних інструментів Луцької музичної школи № 1 ім. Ф. Шопена, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Рецензенти: **Башмакова Н. В.**, завідувача кафедрою «Народні інструменти» Дніпропетровської академії музики імені М. Глінки; викладач циклової комісії «Народні інструменти» музичного коледжу Дніпропетровської академії музики імені М. Глінки, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; кандидат мистецтвознавства, доцент;

Бастричкіна Т. М., викладач, завідувач відділом народних інструментів Дитячої музичної школи № 3 ім. В. Косенка (м. Київ), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; голова предметної секції викладачів домри, мандоліни та цимбал методичного об'єднання викладачів народних інструментів Київського методичного центру закладів культури та навчальних закладів;

Скрябіна Н. В., викладач, завідувач відділом народних інструментів Школи мистецтв ім. М. Д. Леонтовича (м. Київ), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; голова предметної секції викладачів ансамблевого та оркестрового музикування методичного об'єднання викладачів народних інструментів Київського методичного центру закладів культури та навчальних закладів;

Судейкіна І. М., викладач, завідувач відділом народних інструментів Дитячої музичної школи № 37 (м. Київ), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист; член ради предметної секції викладачів домри, мандоліни та цимбал методичного об'єднання викладачів народних інструментів Київського методичного центру закладів культури та навчальних закладів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «**Музичний інструмент домра**» (далі – типова навчальна програма) розроблена з урахуванням вимог до обсягу та результатів навчання, передбачених Типовою освітньою програмою середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з музичного мистецтва початкового професійного спрямування, інструментальні класи (наказ Міністерства культури України від 23.07.2019 № 562), містить загальний нормативний зміст, обсяг та нормативні результати навчання учнів гри на домрі, а також окреслює рекомендовані підходи до планування й організації освітнього процесу в класі домри. Нормативний зміст навчання за типовою навчальною програмою базується на педагогічному досвіді викладачів мистецьких шкіл України, музично-виконавських традиціях і сучасних досягненнях національної та світової культури.

Типова навчальна програма може бути основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з навчальної дисципліни «**Музичний інструмент домра**». У робочій навчальній програмі, розробленій на основі цієї типової навчальної програми, викладач деталізує, конкретизує та адаптує нормативний зміст дисципліни, передбачений типовою навчальною програмою, відповідно до місцевих умов і потреб учня/учениці, визначає організаційні форми проведення та види навчальних занять, комплекс художньо-педагогічних технологій та методів викладання, необхідне методичне забезпечення, форми та засоби контролю якості знань учнів з урахуванням індивідуального підходу. А також викладач може реалізувати власний алгоритм викладання через перерозподіл нормативного змісту навчання та зміни послідовності викладення навчального матеріалу дисципліни за модулями, уточнення додаткових обсягів навчального матеріалу та результатів навчання понад визначені типовою навчальною програмою.

Мета вивчення дисципліни орієнтована на подальший розвиток навичок гри на домрі для набуття компетентностей середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти професійного спрямування; підвищення рівня музично-виконавської майстерності; мотивації подальшого здобуття мистецької освіти професійного спрямування в закладах фахової передвищої освіти або на поглибленому підрівні початкової мистецької освіти.

Освітній процес з навчальної дисципліни «**Музичний інструмент домра**» здійснюється у формі навчальних занять, заходів поточного та підсумкового контролю. Основною формою занять є *індивідуальний урок*.

Навчання проводиться за *модулями*. Кожен модуль передбачає формування певної частини компетентностей, що стають основою для подальшого навчання та досягнення нормативних навчальних результатів після опанування змісту типової навчальної програми.

Опанування нормативного змісту навчання за типовою навчальною програмою розраховано на мінімальну нормативну кількість навчальних

тижнів – 35 тижнів на рік (без урахування канікулярних періодів) та на мінімальний нормативний обсяг часу на опанування програми, що становить:

для 1 та 2 років навчання – 70 годин на рік (2 год. на тиждень);

для 3 – 5 років навчання – 105 годин на рік (3 год. на тиждень).

З метою реалізації індивідуального підходу до кожного/кожної учня/учениці та відповідно до принципів модульної системи навчання в робочій навчальній програмі **загальну кількість навчальних годин** рекомендовано розподіляти на розсуд викладача на: поглиблення та вдосконалення набутих навичок та вмінь учнів або збільшення часу на вивчення окремих модулів у зв'язку з індивідуальною потребою учня/учениці; повторення/закріплення вивченого матеріалу; репетиції та підготовку до контрольних заходів та/або публічних виступів; планування та проведення інших форм роботи (відвідування культурно-мистецьких заходів, пов'язаних зі змістом мистецької освіти, прослуховування виступів видатних виконавців-домристів тощо); відпрацювання нормативного змісту навчання через непередбачувані обставини (карантин, хвороба учня/учениці тощо).

Навчальний репертуар формується викладачем самостійно з дотриманням принципу поступового ускладнення, відповідно до індивідуальних здібностей та темпу розвитку учня. До навчального репертуару учня/учениці пропонується включати музичні твори різні за змістом, жанрами, формами та стилями. Рекомендовано приділяти увагу творам українських авторів, які написано для домри (оригінальним творам). До навчального репертуару можуть додаватися твори концертного плану попередніх років навчання. Твори можуть виконуватися сольо, у супроводі фортепіано або іншого музичного інструмента, з використанням фонограм, в дуеті, тріо, у тому числі ансамблеві або оркестрові партії. Рекомендовано підтримувати творчі нахили учня/учениці: композиція, імпровізація, перекладення, обробка, аранжування тощо.

Для моніторингу рівня навчальних досягнень учнів застосовуються форми **поточного та підсумкового** контролю.

Поточний контроль здійснюється викладачем: під час навчальних занять (поурочний контроль); за підсумками кожного модуля (модульний контроль). Поточний контроль може здійснюватися у формі контрольних уроків, прослуховувань, заліків, у тому числі технічних. Конкретні форми поточного (поурочного, модульного) контролю визначаються викладачем відповідно до робочої навчальної програми.

Підсумковий річний контроль здійснюється після завершення кожного року навчання у формі *річного контрольного заходу*, що включає перевірку результатів навчання за типовою навчальною програмою.

Наприкінці п'ятого року навчання проводиться *підсумковий контроль за результатами опанування типової навчальної програми* у формі іспиту (публічний/концертний виступ). Оцінювання в процесі **підсумкового контролю** здійснюється за результатами опанування типової навчальної програми в повному обсязі та передбачає перевірку набутих фахових

компетентностей за показниками, що відповідають нормативним результатам навчання, визначеним типовою навчальною програмою.

Визначення рівня досягнення учнями результатів навчання середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти передбачає бальну форму через виставлення балів (оцінок) у цифровому (числовому) виразі за поділом на 4 рівні: початковий (1 – 3 бали), середній (4 – 6 бали), достатній (7 – 9 балів), високий (10 – 12 балів). Метою оцінювання є визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом, визначеним цією типовою навчальною програмою на кожному з етапів навчання (*Додаток*).

Оцінювання має бути систематичним і послідовним, спрямованим на підтримку учнів в їх навчальних успіхах, розуміння ними власного прогресу навчання й формування бажання досягати навчальних результатів за типовою навчальною програмою; не передбачає порівняння з досягненнями інших учнів та не залежить від складності опанованого репертуару, темпу набуття компетентностей тощо.

НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ, ОБСЯГ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Перший рік навчання. Завдання: закріплення навичок, сформованих протягом навчання на елементарному підрівні; робота над різновидами інтенсивності тремоловання залежно від характеру, динаміки, фактури музичних творів; подальший розвиток навичок читання з листа, розвиток довгострокової пам'яті та накопичення репертуару.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 1. <i>Вдосконалення навичок: пасажної техніки, координації рук, читання нот з листа</i>	Корегування постановки виконавського апарату з урахуванням вікових змін учня. Подальший розвиток дрібної моторики пальців лівої руки та координації рухів. Поглиблення навичок читання з листа: зміна ритмічного малюнку, використання різних прийомів гри в процесі ознайомлення з музичними творами.	16	Контролює стан виконавського апарату. Виконує вправи на рухливість пальців лівої руки та координацію рук, музичні твори з використанням пасажної техніки. Відтворює різні ритмічні малюнки (синкопи, пунктирний ритм) під час читання з листа та застосовує різні прийоми гри (удар, змінний удар, тремоло, ковзання).
Модуль 2. <i>Поглиблене</i>	Відпрацювання ковзання пальців лівої руки по	16	Розуміє технологію зміни позицій та успішно її

<p><i>вивчення основних принципів зміни позицій та підбору аплікатури.</i></p> <p><i>Засоби виразності (різна інтенсивність тремоловання, темброва різноманітність звуку)</i></p>	<p>притиснутій струні під час зміни позицій. Вільний рух кисті лівої руки по грифу. Зміна позицій у вправах та гамах до 2-х знаків.</p> <p>Аплікатура як один із засобів музичної виразності.</p> <p>Робота над культурою звуку: вдосконалення техніки тремоловання; використання тембрових можливостей інструмента через зміну місця контакту медіатора зі струною.</p>		<p>застосовує.</p> <p>Виконує гами зі зміною позицій різними штрихами, ритмічними групами та динамікою.</p> <p>Використовує основні принципи підбору аплікатури.</p> <p>Контролює інтенсивність тремоловання та темброве забарвлення звуку для досягнення виразності під час виконання музичних творів.</p>
<p>Модуль 3.</p> <p><i>Художній зміст музичного твору. Різноманітна темброва палітра та колористичні можливості домри.</i></p> <p><i>Слуховий контроль</i></p>	<p>Визначення стильових особливостей, кульмінацій та фразування у творах, що вивчаються (п'єси, сонатина/рондо/варіації/сюїта – на вибір викладача).</p> <p>Темброве забарвлення: зміна положення правої руки під час звуковидобування.</p> <p>Колористичні прийоми гри: ритмічне ковзання, гра за підставкою, ритмізований стук по панциру.</p> <p>Розвиток компенсаторного механізму уваги учня (гра без зорового контролю грифу).</p> <p>Подальший розвиток слухового контролю за допомогою аналізу власного виконання.</p>	<p>20</p>	<p>Демонструє розуміння структури музичних творів (фразування, кульмінації).</p> <p>Вміє грамотно формувати музичні фрази.</p> <p>Контролює якість звуку та темброве забарвлення під час виконання музичних творів.</p> <p>Використовує колористичні можливості домри та різні прийоми гри для розкриття художнього змісту творів.</p> <p>Намагається грати без зорового контакту з інструментом; контролює ритмічну точність виконання.</p> <p>Вміє виділити елементи виконавської техніки, які потребують подальшого корегування, та опрацьовує їх.</p>
<p>Модуль 4.</p> <p><i>Технічні особливості виконання твору великої форми</i></p>	<p>Розвиток навичок самостійної роботи під час вивчення творів.</p>	<p>18</p>	<p>Застосовує засоби музичної виразності (зміна темпу, артикуляція, динаміка) для розкриття авторського задуму.</p>

	<p>Відпрацювання технічних труднощів (рівномірне чергування ударів, дотримання чіткого ритму, синхронізування з партією супроводу).</p> <p>Тривала концентрація уваги під час виконання твору великої форми.</p> <p>Робота над:</p> <ul style="list-style-type: none"> – динамікою; – штрихами; – агогікою; – стилістикою та цілісністю. 	<p>Контролює метричну точність та координує роботу рук.</p> <p>Дотримується рівномірного чергування ударів, чіткого ритму та синхронізування з партією супроводу.</p> <p>Вміє активно та уважно взаємодіяти з концертмейстером.</p> <p>Виконує ремарки композитора щодо динаміки, штрихів, агогіки; відображає стилістичну єдність.</p>
Всього годин у навчальному році:		70

Протягом першого року навчання учень/учениця опановує:

1 – 2 гами до 2-х знаків (2 – 3 октави) різними штрихами, динамікою, ритмічними групами (тріолі, квартолі); 1 – 2 етюди на різні види техніки; твір концертного плану, вивчений у попередній навчальний період; 3 – 4 різнохарактерні твори, 1 з яких – твір великої форми.

Підсумковий річний контрольний захід:

учень/учениця виконує 2 різнохарактерні твори.

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

демонструє належний стан ігрового апарату, набуті навички звуковидобування, відповідний рівень технічної підготовки, сценічну витримку;

застосовує навички виразного тремоловання, колористичні можливості інструмента, принципи раціонального підбору аплікатури;

передає характер музичних творів, їх художньо-образний зміст, застосовуючи засоби музичної виразності;

відтворює нотний текст, композиторські ремарки та стилістику творів.

Другий рік навчання. Завдання: розвиток свободи виконавського апарату на основі подальшого вдосконалення виконавської техніки; робота над розкриттям художнього образу музичних творів з розумінням агогіки, динаміки, тембру; вдосконалення артикуляційно-штрихової домрової техніки; подальша робота над розвитком музичних здібностей: музичного слуху, ритму, навичок вивчення тексту напам'ять; накопичення концертного репертуару.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
<p>Модуль 5. <i>Штрихова техніка та координація рухів.</i> <i>Робота над ритмом</i></p>	<p>Корегування постановки ігрового апарату.</p> <p>Правила настроювання інструмента.</p> <p>Вдосконалення техніки гри штрихів: <i>detache, legato, staccato</i>; комбінованих штрихів.</p> <p>Синкопи, пунктирний ритм, комбіновані ритмічні малюнки. Координація рук.</p> <p>Інтонаційна виразність та слуховий контроль за якістю звуку.</p> <p>Читання з листа.</p>	<p>16</p>	<p>Самостійно корегує стан ігрового апарату під час гри на інструменті. Знає правила настроювання інструмента та має елементарні навички його настроювання.</p> <p>Застосовує прийоми виконання штрихів <i>detache, legato, staccato</i>, комбінованих штрихів.</p> <p>Демонструє чітке виконання синкоп, пунктирного ритму, комбінованих ритмічних малюнків. Координує ігрові рухи.</p> <p>Грає виразно; вслухається в якість звуку та корегує за потреби. Контролює темброве забарвлення звуку під час переходу зі струни на струну.</p> <p>Читає з листа музичні твори відповідного рівня складності.</p>
<p>Модуль 6. <i>Різні види техніки.</i> <i>Виконання мелізмів</i></p>	<p>Розвиток різних видів техніки: рухливості пальців лівої руки; гри інтервалами та акордами з використанням відкритих струн; комбінації різних штрихів.</p> <p>Хроматична гама.</p>	<p>16</p>	<p>Виконує вправи та етюд на розвиток рухливості пальців. Має початкові навички гри подвійних нот та акордів з використанням відкритих струн. Грає гама різними штрихами та їх комбінаціями. Виконує хроматичні послідовності та хроматичну гаму,</p>

	Мелізми: мордент, форшлаг.		враховуючи аплікатурні особливості виконання. Виконує мелізми та розуміє їх позначення в нотному тексті.
Модуль 7. Формування художньо-образного мислення. Підготовка до публічного виступу	Аналіз форми та жанрово-стильових особливостей музичних творів, які вивчаються. Засоби музичної виразності для створення художнього образу твору: фразування, агогіка, динамічна палітра. Продовження роботи над підготовкою до публічних виступів.	20	Вміє аналізувати та відтворює форму та жанрово-стильові особливості творів. Виконує твори з використанням опанованих технічних прийомів та засобів музичної виразності. Втілює авторський задум твору за допомогою асоціативно-образного мислення. Вміє тривало концентрувати увагу під час виступу.
Модуль 8. Вдосконалення культури звуковидобування. Формування сценічної витримки	Яскравість та чистота звуковидобування. Ритмічна та темпова стійкість. Формування власного емоційного ставлення до музичних творів, що вивчаються. Психологічна підготовка до публічних виступів.	18	Демонструє належну якість звуковедення, динаміку, володіння штрихами та прийомами гри. Досягає темпової та ритмічної стійкості. Відображає власні виконавські емоції відповідно до художнього образу та авторського задуму. Виявляє сценічну витримку, виконавську свободу.
Всього годин у навчальному році:			70

Протягом другого року навчання учень/учениця опановує: гами до 2-х знаків (2 – 3 октави) різними штрихами, динамікою, ритмічними групами (тріолі, квартолі, секстолі); хроматичну гаму; 1 – 2 етюди на різні види техніки; твір концертного плану, вивчений у попередній період; 3 – 4 різнохарактерні твори, 1 з яких – твір великої форми. Читає з листа твори відповідної складності.

Підсумковий річний контрольний захід:

учень/учениця виконує 2 різнохарактерні твори, 1 з яких – твір великої форми.

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

демонструє координовані ігрові рухи, навички зміни позицій, якісне звуковедення;

застосовує відповідні засоби музичної виразності для розкриття змісту твору;

відтворює характер творів, будову музичних фраз;

виконує твори цілісно та емоційно.

Третій рік навчання. Завдання: робота над розвитком відчуття метроритму; виховання аплікатурної дисципліни; опанування техніки виконання флажолетів, подвійних нот; робота над артикуляцією як засобом розкриття багатогранності звукової палітри домри.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 9. <i>Робота над артикуляцією. Підбір на слух як засіб розвитку музичної пам'яті та слуху</i>	Формування навичок артикуляції. Робота над видами атаки звуку. Опрацювання штрихів <i>legato, non legato, marcato, staccato</i> . Розвиток музичного слуху через підбір знайомих мелодій.	24	Демонструє розуміння структурних елементів музичної мови (мотив, фраза, речення, період, частина) під час виконання творів. Володіє штрихами <i>legato, marcato, staccato, non legato</i> . Запам'ятовує нескладні мелодії та відтворює їх на домрі.
Модуль 10. <i>Подальший розвиток відчуття метроритму. Артикуляція як засіб розкриття звукової палітри домри</i>	Робота над ритмом (поєднання <i>дуолей</i> та <i>тріолей</i> , <i>тріолей</i> та <i>квартолей</i>) з використанням метроному. Особливості звукової палітри домри.	24	Досягає стійкого відчуття метроритму в поєднанні <i>дуолей</i> та <i>тріолей</i> , <i>тріолей</i> та <i>квартолей</i> , виконуючи гами в 2–3 октави зі зміною позицій. Використовує для роботи над метроритмом механічний метроном, електронний, онлайн-метроном або мобільний додаток. Відтворює ігрові рухи правої руки (плеча, передпліччя, кисті); зміну амплітуди удару. Контролює якість звуку та артикуляцію.

<p>Модуль 11. <i>Основні принципи підбору аплікатури. Техніка виконання подвійних нот. Вдосконалення культури звуковедення</i></p>	<p>Аплікатура як один з важливих елементів виконавської майстерності.</p> <p>Робота над технікою виконання подвійних нот (сексти, октави).</p> <p>Якість звуковедення. Слуховий контроль якості звуку.</p>	<p>30</p>	<p>Застосовує принципи добору аплікатури, аргументує її вибір у творах, що вивчаються, та під час читання з листа.</p> <p>Демонструє навички виконання подвійних нот.</p> <p>Контролює звуковедення: відображає контрастне нюансування, гнучкість та різноманітність динамічної шкали; вслухається в якість звуку та корегує його. Дотримується під час гри цілісного ведення мелодії.</p>
<p>Модуль 12. <i>Техніка виконання флажолетів. Особливості виконання творів великої форми</i></p>	<p>Навички виконання флажолетів (натуральних та штучних).</p> <p>Тематичний контраст як основа будови творів великої форми.</p> <p>Розвиток артистичних навичок, виконавської волі, сконцентрованості, сценічної витримки.</p>	<p>27</p>	<p>Виконує натуральні та штучні флажолети.</p> <p>Застосовує асоціативно-образне мислення, використовує різноманітні прийоми артикуляції, агогіку, широку динамічну палітру для розкриття тематичного контрасту художніх образів.</p> <p>Демонструє впевнене, стабільне, емоційне виконання музичних творів.</p>
<p>Всього годин у навчальному році:</p>		<p>105</p>	

Протягом третього року навчання учень/учениця опановує: гами до 3-х знаків (2 – 3 октави) різними штрихами, динамікою, ритмічними групами (тріолі, квартолі, квінтолі, секстолі), арпеджіо; подвійні ноти; техніку гри *флажолетів*; 1 – 2 етюди на різні види техніки; твір концертного плану, вивчений у попередній навчальний період; 3 – 4 різнохарактерні твори, 1 з яких – твір великої форми. Читає з листа твори відповідної складності.

Підсумковий річний контрольний захід:

учень/учениця виконує 1 твір великої форми та 1 твір за вибором (кантілена, віртуозний твір, оригінальний твір).

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

демонструє навички артикуляції та широку динамічну палітру; відтворює музичну форму, характер твору, стилістику та тематичні контрасти; використовує принципи підбору аплікатури.

Четвертий рік навчання. Завдання: подальший розвиток рухливості пальців лівої руки; вдосконалення навичок тремоловання; робота над якістю виконання штрихів; поглиблена робота над твором великої форми.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
<p>Модуль 13. <i>Основні аспекти розвитку пасажної техніки. Формування музичного мислення</i></p>	<p>Вдосконалення технічних навичок у гамах та вправах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поглиблена робота над пасажною технікою; – ритмічні групи (тріолі, квартолі, квінтолі, секстолі, септолі). <p>Втілення художнього образу твору за допомогою засобів музичної виразності. Виховання асоціативного мислення.</p>	24	<p>Виконує твори рухливого характеру з елементами пасажної техніки.</p> <p>Грає гамами зі зміною позицій різними штрихами, прийомами гри, динамікою.</p> <p>Досягає чіткої координації рухів під час гри.</p> <p>Використовує весь робочий діапазон інструмента.</p> <p>Відображає опановані ритмічні групи (тріолі, квартолі, квінтолі, секстолі, септолі).</p> <p>Застосовує навички гри без зорового контролю. Виражає власне емоційне сприйняття художнього змісту твору за допомогою агогіки, динаміки, використання тембрової палітри інструмента, штрихових особливостей.</p> <p>Розкриває художній образ музичних творів на основі асоціативного мислення.</p>
<p>Модуль 14. <i>Вдосконалення навичок тремоловання. Опрацювання техніки виконання мелізмів</i></p>	<p>Прийом гри тремоло: навички звуковедення, різні способи атаки звуку. Робота над виразністю фразування.</p> <p>Мелізми:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вдосконалення гри 	24	<p>Володіє різними видами атаки звуку та навичками звуковедення (початок, ведення та завершення звуку у фразах).</p> <p>Виконує вправи та гами штрихами <i>legato, portato, non legato, marcato, detache</i>.</p> <p>Використовує широку динамічну палітру.</p> <p>Знає графічне позначення мелізмів та відтворює на</p>

	форшлагів та мордентів; – опанування трелей, групето.		інструменті форшлагів, морденти, трелі та групето.
Модуль 15. <i>Поглиблена робота над твором великої форми</i>	Усвідомлення та відтворення художньої цілісності твору великої форми, за допомогою засобів виконавської виразності: широкої динамічної палітри метроритму та темпових співвідношень, інтонування, фразування.	30	Розуміє будову твору, його стилістичні особливості. Передає авторський задум під час виконання. Відтворює цілісність музичної форми. Відтворює кульмінації у фразах, періодах, розділах тощо. Дотримується ремарок щодо темпів та динамічної палітри під час гри.
Модуль 16. <i>Техніка виконання комбінованих штрихів. Розвиток слухового контролю. Підготовка до контрольного заходу</i>	Розвиток навичок поєднання штрихів різноманітними способами виконання: різна амплітуда замаху та глибина занурення робочої частини медіатора; поштовх, натиск. Психологічна підготовка до концертного виступу. Дотримання сценічної культури під час виконання програми.	27	Відтворює комбіновані штрихи під час виконання музичних творів. Володіє основними прийомами гри. Аналізує та корегує якість звуку. Під час концертного виступу впевнено тримається на сцені; виконує твори емоційно, розкриває художній образ, демонструє виконавську культуру.
Всього годин у навчальному році:			105

Протягом четвертого року навчання учень/учениця опанує: гами до 3-х знаків (2 – 3 октави) різними штрихами, динамікою, ритмічними групами (тріолі, квартолі, квінтолі, секстолі, септолі); арпеджіо; 1 – 2 етюди на різні види техніки; твір концертного плану, вивчений у попередній період; твір великої форми; 3 – 4 різнохарактерні твори. Читає з листа твори відповідної складності.

Підсумковий річний контрольний захід:

учень/учениця виконує 1 твір великої форми та 1 твір за вибором (кантілена, віртуозний твір, оригінальний твір).

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

демонструє рухливість пальців лівої руки, вдосконалені навички тремоловання, виконання мелізмів;

застосовує навички слухового контролю, практичні навички володіння артикуляцією та різними способами атаки звуку;

відтворює музичну форму, стилістику, авторський задум, характер та кульмінації твору;

виконує програму емоційно.

П'ятий рік навчання. Завдання: поглиблення сформованих практичних навичок; робота над удосконаленням техніки виконання домрових прийомів; ускладнення репертуару за технічними та художніми вимогами; підготовка програми підсумкового іспиту.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Орієнтовна кількість годин	Результати навчання
Модуль 17. <i>Поглиблення сформованих на попередніх етапах понять та практичних навичок.</i> <i>Настроювання інструмента</i>	Вдосконалення дрібної техніки під час зміни позиції із застосуванням активного слухового контролю – від слухового уявлення до звучання. Робота над різними штрихами (<i>legato, non legato, staccato, marcato, portato</i>) та ритмічними групами (простими та комбінованими, парними та непарними) в опануванні інструктивного матеріалу. Вдосконалення навичок настроювання інструмента.	24	Застосовує слуховий контроль під час виконання пасажів зі зміною позицій. Використовує різні штрихи (<i>legato, non legato, staccato, marcato, portato</i>) та ритмічні групи (прості та комбіновані, парні та непарні) у гамах та вправах. Виконує етюд або твір віртуозного характеру відповідного рівня складності. Може самостійно настроювати інструмент.
Модуль 18. <i>Розвиток навичок самостійної роботи над навчальним матеріалом</i>	Розвиток навичок самостійної роботи над подоланням технічних труднощів.	24	Вміє усвідомлено проаналізувати технічні труднощі у творі та обирає шляхи їх подолання. Володіє різними видами інтенсивності тремоловання.

	Розвиток навичок самоконтролю за чистотою звуковидобування. Подальший розвиток навичок читання з листа.		Застосовує навички слухового контролю під час виконання музичних творів. Контролює чистоту звуковидобування. Читає з листа твори відповідної складності.
Модуль 19. <i>Художньо-образне мислення</i>	Розвиток власного ставлення до художнього змісту музичного твору, що відповідає авторському задуму. Використання колористичних прийомів гри.	30	Розкриває авторський задум за допомогою власного трактування музичного твору. Демонструє захоплення процесом виконавства. Втілює музичний образ за допомогою колористичних прийомів (прийом ковзання, гра за підставкою, біля підставки, різні види <i>pizzicato</i> , флажолети та ін.), динаміки, фразування тощо. Об'єктивно оцінює власні творчі результати.
Модуль 20. <i>Комплексна підготовка до іспиту</i>	Єдність художньої та технічної складових на фінальному етапі роботи над музичними творами. Психологічні особливості підготовки до концертного виступу.	27	Демонструє під час виконання програми: – темпову відповідність; – володіння штрихами; – динамічну палітру; – художню образність та емоційність; – стильові та жанрові особливості твору. Вміє налаштовуватись на концертний виступ. Концентрує увагу та демонструє сценічну витримку під час виконання.
Всього годин у навчальному році:			105

Протягом п'ятого року навчання учень/учениця опановує: гами до 4–х знаків (2 – 3 октави) різними штрихами, динамікою, ритмічними групами (парними та непарними), арпеджіо, хроматичні гами, вправи на різні види техніки; 1 етюд, твір великої форми, твір концертного плану, вивчений у попередній навчальний період, 3 різнохарактерних твори.

Під час виконання програми іспиту учень/учениця:

виконує 1 твір великої форми, 2 різнохарактерні твори та етюд.

Очікувані результати навчання:

демонструє свободу виконавського апарату, артистизм та емоційно-образне виконання творів, сценічну витримку;

застосовує навички володіння різноманітними прийомами гри та способами звуковидобування на домрі;

відтворює задум композитора, музичну форму, стильові та жанрові особливості творів.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Чотириструнна домра

1. Александров А. Способы извлечения звука, приемы игры и штрихи на домре. Москва : Гос. муз.-пед. ин-ут им. Гнесиных, 1975. 41 с.
2. Альбом учня-домриста : учеб.-пед. репертуар для учнів III – IV класів ДМШ. Вип. 2 / упоряд. Герасимов В., Литвиненко С. Київ : Музична Україна, 1973. 36 с.
3. Ансамблі народних інструментів. Дуети, тріо, квартети для домри, кобзи, мандоліни у супроводі гітари / упоряд. Струтинський С. Є. Львів : ТеРус, 2006. 84 с.
4. Ансамблі народних інструментів. Дуети, тріо, квартети для домри, кобзи, мандоліни у супроводі гітари / упоряд. Струтинський С. Є. Львів : ТеРус, 2011. 95 с.
5. Ансамблі народних інструментів. Дуети, тріо, квартети для домри, кобзи, мандоліни у супроводі гітари. Вип. 3 / упоряд. Струтинський С. Є. Львів : «ТеРус», 2014. 68 с.
6. Бойко А. Ансамблі для домри (скрипки) та шестиструнної гітари. Київ : Музична Україна, 2009. 108 с.
7. Власов В. Твори для домри та фортепіано. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2011. 46 с.
8. Вольская Т., Гареева И. Технология исполнения красочных приёмов на домре. Екатеринбург: Уральский институт типового проектирования, 1995. 50 с.
9. Вопросы методики и теории исполнительства на народных инструментах. Вип. 1 / сост. Бендерский Л. Г. Свердловск : Сред.-Урал. кн. изд-во, 1986. 176 с.
10. Вопросы методики и теории исполнительства на народных инструментах. Вип. 2 / сост. Л. Г. Бендерский. Свердловск : Сред.-Урал. кн. изд-во, 1990. 240 с.
11. Гризодуб В., Міхеліс В. Школа гри на чотириструнній домрі. З додав. клавіру / під заг. ред. М. Шелеста. Київ : Музична Україна, 1978. 76 с.
12. Гризодуб В., Міхеліс В. Школа гри на чотириструнній домрі. Клавір / під заг. ред. М. Шелеста. Київ : Музична Україна, 1978. 68 с.
13. Гулінська М. І. Твори для домри з фортепіано та для ансамблю домристів: педагогічний репертуар музичних відділень мистецьких шкіл для учнів 5 – 8 кл. Київ : АГАТ ПРІНТ, 2018. 62 с.

14. Доминчен К. Скерцо для четырёхструнной домры. Москва: Госмузиздательство, 1952. 13 с.
15. Домра для середніх-старших класів / автор-упоряд. Грицаєнко С. І. *Музична школа*. Вип. 113. Київ : Менеджмент-XXI, 2018. 50 с.
16. Домра. 4 клас : учбовий репертуар дитячих музичних шкіл. Клавір з додатком партії домри / ред.-упоряд. Белоконев М. Т., Шелест М. В., Григоренко А. В. Вид. 1. Київ : Музична Україна, 1990. 23 с.
17. Домра 5 клас / ред.-упор. Белоконев М. Т., Григоренко А. Київ : Музична Україна, 1990. 200 с.
18. Етюди для домри на різні види техніки. IV клас ДМШ / ред.-упоряд. Шелест М., Белоконев М. Київ : Музична Україна, 1980. 64 с.
19. Етюди для домри на різні види техніки. V клас ДМШ / ред.-упоряд. Шелест М., Белоконев М. Київ : Музична Україна, 1982. 80 с.
20. Збірка обробок народних пісень та п'єс для ансамблю домристів / упоряд. Казачкова Р., Піщейко Г. Київ, [б. в.] 2016. 31 с.
21. Івко В. М. Техніка інструментального інтонування. *Актуальні напрями розвитку академічного народно-інструментального мистецтва: матеріали II Всеукр. наук.-практич. конф.* (Київ, 20 –27 березня). Київ, [б. в.], 1998. 46 с.
22. Клебанов Д. Концерт для домри з симфонічним оркестром. Переклад для домри з фортепіано. Київ : Державне вид-во образотворч. мис-ва і муз. літ-ри УРСР. 1958. Клавір. 40 с. / Партія домри. 12 с.
23. Концертні п'єси для ансамблю (домра, гітара, фортепіано) : педагогічний репертуар для закладів початкової мистецької освіти / уклад. Талалай Г. Ф. Київ, 2020. 45 с. URL : <http://arts-library.com.ua/xmlui/handle/123456789/560> (дата звернення: 19.10.2021).
24. Лапінський Н. Дві п'єси для домри в супроводі фортепіано. Київ : Радянський композитор, 1960. 8 с.
25. Лисенко М. Т. Школа гри на чотириструнній домрі : навч.-метод. посібник для педагогів муз. і пед. училищ. Київ : Музична Україна, 1967. 157 с.
26. Лысенко Н. Т. Методика обучения игре на домре. Киев : Музична Україна, 1990. 91 с.
27. Лысенко Н., Михеев Б. А. Школа игры на четырехструнной домре. Киев : Музична Україна, 1989. 151 с.
28. Максименко І. Ритмічна дисципліна домриста. Київ : ДМЦНЗКіМУ, 2004. 35 с.
29. Матвійчук Л. Д. Методичні основи ансамблевого виконавства. Київ, [б. в.], 2008. 96 с.
30. Матвійчук Л. Д. Методичні основи формування виконавської майстерності домриста. Київ : Головне управління культури КМДА, 2000. 65 с.
31. Матвійчук Л. Д. Оригінальні твори для домри з фортепіано. Київ, [б. в.] 2018. 63 с.
32. Матвійчук Л. Д. Унісон домристів «Фрески Софії. Київ, [б. в.], 2013. 61 с.
33. Матвійчук Л. Д. Шлях до майстерності кобзиста. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, [б. в.], 2005. 153 с.
34. Михеев Б. А. Детская сюита для домры соло. Харьков : ОНМЦПК, 2012. 13 с.

35. Міхеліс В., Калінін А. Початкова школа гри на чотириструнній домрі. Київ : Головополіграфвидав Міністерства культури УРСР, 1962. 289 с.
36. Міхеєв Б. О. Деякі особливості виконання скрипкових творів на чотириструнній домрі. Харків : ОНМЦПК, 2018. 12 с.
37. Міхеєв Б. О. Система гам та арпеджіо для чотириструнної домри (кобзи). Вид. / уклад. Костенко Н. Є. Харків : ОНМЦПК, 2015. 38 с.
38. Міхеєв Б. О. Весела полька для домри з фортепіано / перекладення Неверова С. В. Харків, 2020. 7 с. URL: <http://arts-library.com.ua/xmlui/handle/123456789/536> (дата звернення: 19.10.2021).
39. Міхеєв Б. О. Твори для чотириструнної домри (без супроводу). Харків, 2020. 12 с. URL: <http://arts-library.com.ua/xmlui/handle/123456789/537> (дата звернення: 19.10.2021).
40. Мозаїка. Твори для ансамблю домр, мандолін у супроводі фортепіано. Педагогічний репертуар мистецької школи / аранжування Н. В. Скрябіна, І. М. Судейкіна. Київ : Видавництво «АГАТ ПРІНТ», 2018. Ч. 1. 44 с.
41. Олейников М. О технике рук домристов : Екатеринбург : Урал. гос. консерватория им. М. П. Мусоргского, Банк культурной информации, 2004. 40 с.
42. Пьесы и этюды для четырёхструнной домры / обр. Розова М. Москва : Музгиз, 1960. 60 с.
43. Пісні та п'єси для чотириструнної домри і фортепіано / упоряд. та перекладення Казакова Г. Київ : Мистецтво, 1963. 39 с.
44. Попонов В. Б. Школа игры на четырехструнной домре. Москва : Музыка, 1972. 181 с.
45. Ревуцький Л. М. Сонечко. 20 українських народних пісень. Транскрипція для чотириструнної домри в супроводі фортепіано Лисенка М. Т. Київ : Мистецтво, 1965. 35 с.
46. Ревуцький Л. М. Сонечко. 20 українських народних пісень. Транскрипція для чотириструнної домри в супроводі фортепіано Лисенка М. Т. / упоряд. Б. О. Міхеєв, О. М. Гончарова. Вид. 1. Харків : ОНМЦПК, 2017. 47 с.
47. Ревуцький Л. М. Сонечко. 20 українських народних пісень. Транскрипція для чотириструнної домри в супроводі фортепіано Лисенка М. Т. : педагогічний репертуар мистецької школи / упоряд. Б. О. Міхеєв, О. М. Гончарова. Вид. 2-ге. Київ : АГАТ ПРІНТ, 2018. 42 с.
48. Репертуар домриста. Четырехструнная домра / сост. Евдокимов В. Вып. 8. Москва, 1973. 36 с.; Вып. 9. Москва, 1975. 32 с.
50. Струтинський С. Є. Вправи і п'єси для чотириструнної домри. Львів : «ТеРус», 2004. 38 с.
51. Твори для домри (ансамблі) у супроводі фортепіано для закладів початкової мистецької освіти / уклад. Грицаєнко С. І. Київ, 2020. 99 с. URL: <http://arts-library.com.ua/xmlui/handle/123456789/581> (дата звернення: 21.10.2021).
52. Твори для домри соло. Київ : Музична Україна, 1983. 20 с.
53. Хрестоматия для четырёхструнной домры или мандолины с сопровождением фортепиано / сост. Александров Д. Москва : Музгиз, 1962. 40 с.
54. Хуторянський І. Концерт для домри з оркестром. Київ : Музична Україна, 1974. 24 с.

55. Цвіте терен. Обробки українських народних пісень для тріо і квартетів домристів / аранжування Струтинського С. Є. Львів: ТеРус, 2018. 35 с.

56. Шитенков И. Специфика звукоизвлечения на домре. Москва : Музыка, 1975. 86 с.

57. Яценко Ю. Струни мої золотії. Нариси з історії кобзи. Київ : Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2001. 43 с.

Триструнна домра

1. Александров А. Школа игры на трёхструнной домре. Москва : Музыка, 1983. 173 с.

2. Альбом для юношества. Произведения для трёхструнной домры. Вып. 3 / сост. Чунин В. Москва : Музыка. 47 с.

3. Альбом начинающего домриста (трехструнная домра). Вып. 9 / сост. и переложение Фурмин С. Москва : Советский композитор, 1977. 40 с.

4. Климов Е. Совершенствование игры на трехструнной домре. Москва : Музыка, 1972. 119 с.

5. Меццакапо Е. Пьесы для домры. Санкт-Петербург : Композитор, 2003. 35 с.

6. Меццакапо Е. Пьесы для домры и фортепиано. Санкт-Петербург : Композитор, 2004. 41 с.

7. Педагогический репертуар домриста для средних и старших классов ДМШ и ДШИ / сост. Грачёва Т. Саратов : Рекламное агенство Софит, 2007. 76 с.

8. Поём и танцуем. Переложения для 3-х стр. домры и фортепиано / сост. Польдяев В. Москва : Библиофон, 2008. 72 с.

9. Пьесы для ансамбля домр с фортепиано. Ленинград : Музыка, 1990. 39 с.

10. Старинные вальсы в переложении для трехструнной домры и ф-но / сост. Фурмин С. Москва: Советский композитор, 1982. 51 с.

11. Федоров С. Пьесы для маленьких музыкантов-домристов в сопровождении фортепиано: ред. партии домры Н. Федоровой. Москва : Творческая мастерская, 2010. 50 с.

12. Фоченко И. Об организации двигательного аппарата домриста. *Вопросы музыкальной педагогики*. Вып. 6. Ленинград, 1985. С. 52 – 59.

13. Хрестоматия домриста, трехструнная домра. 3 – 5 классы ДМШ. Вып. 1 / сост. Цыганков А. Я. Москва : Музыка, 1972. 138 с.

14. Цыганков А. Избранные пьесы для трёхструнной домры и фортепиано. Москва : Советский композитор, 1982. 70 с.

15. Чунин В. Школа игры на трехструнной домре. Москва : Советский композитор, 1988. 149 с.

Скрипка

1. Акколаи Ж. Концерт № 1 ля минор для скрипки и фортепиано. Москва : Музыка, 1974. 16 с.

2. Альбом скрипача. Этюды для скрипки. Вып. 3. Москва : Советский композитор, 1988. 119 с.

3. Альбом скрипача. Классическая и современная музыка для скрипки и фортепиано. Вып. 1. Москва : Советский композитор, 1989. 95 с.

4. Альбом скрипача. Классическая и современная музыка для скрипки и фортепиано. Вып. 2. Москва : Советский композитор, 1989. 119 с.
5. Бах И. С. Концерт ля минор для скрипки и фортепиано. Ч. I. Москва : Музыка, 1974. 11 с.
6. Берио Ш. Вариации для скрипки и фортепиано. Москва: Музыка, 1987. 47 с.
7. Бойко А. Дует скрипка – гітара. Твори композиторів світу. Вип. 2. Київ : Музична Україна, 2019. 76 с.
8. Бойко А. Твори для скрипки і фортепіано. З репертуару дуету «Свіжий вітер». Київ, [б. в.], 2014. 55 с.
9. Бойко А. Твори для скрипки у супроводі фортепіано. Вип. 1. Київ, 2012. 48 с.
10. Вивальди А. Концерт ля минор для скрипки и фортепиано. Москва : Музыка, 1982. 16 с.
11. Віночок мелодій для скрипки на теми народних пісень / упоряд. О. Олійник. Львів : Наукове товариство імені Шевченка, 2002. 34 с.
12. Виртуозные пьесы. Для скрипки и фортепиано. Ямпольский Т. Москва : Музыка, 1976. 56 с.
13. Гайдн Й. Концерт № 2 Соль мажор для скрипки и фортепиано. Москва : Музыка, 1968. 31 с.
14. Гайдн Й. Сонаты для скрипки и фортепиано. Москва : Музыка, 1972. 95 с.
15. Гендель Г. Ф. Сонати для скрипки з фортепіано. Київ : Мистецтво, 1966. Зошит 1/Зошит 2. 27 с. /27 с.
16. Гомоляка В. Десять п'ес для скрипки з фортепіано. Київ : Музична Україна, 1976. 61 с.
17. Григорян А. Гаммы и арпеджио для скрипки. Москва : Музыка, 1988. 58 с.
18. Данкля Ш. Вариации для скрипки и фортепиано. Средние и старшие классы ДМШ. Москва : Музыка, 1975. 35 с.
19. Данкля Ш. Этюды. Москва : Музыка, 1966. 46 с.
20. Донт Я. Этюды и каприсы. Москва : Музыка, 1974. 48 с.
21. Дует скрипка – гітара. Твори українських композиторів у перекладенні Аліни Бойко. Вип. 1. Київ : Музична Україна, 2018. 84 с.
22. Етюди для скрипки на різні види техніки. 6 клас. ДМШ / ред.-упор. Стеценко В., Тахтаджиєв К. Київ : Музична Україна, 1975. 86 с.
23. Етюди для скрипки на різні види техніки 5 – 7 кл. Київ : Музична Україна, 1981. 48 с.
24. Етюди для скрипки на різні види техніки. 7 клас. ДМШ / ред.-упор. Стеценко В., Тахтаджиєв К. Київ : Музична Україна, 1975, 102 с.
25. Зноско-Боровський О. Альбом юного скрипача. Київ : Музична Україна, 1960. 24 с.
26. Избранные этюды для скрипки. Вып. 2 / сост. К. Фортунатов. Москва : Музыка, 1971. 70 с.
27. Избранные этюды для скрипки соло / сост. Аджемова Л. Ленинград : Музыка, 1989. 81 с.
28. Корелли А. Шесть сонат для скрипки и фортепиано. Ленинград : Музыка, 1981. 24 с.

29. Крейслер Ф. Сочинения для скрипки и фортепиано. Пьесы в стиле старинных композиторов. Москва : Музыка, 1990. 80 с.
30. Крейцер Р. Этюды. Москва : Музыка, 1991. 128 с.
31. Лисаковський О. Школа гри на скрипці. Київ : Музична Україна, 1967. 270 с.
32. Педагогічний репертуар для скрипки ДМШ. П'єси для скрипки 5 клас. Вип. 1, 3, 4, 6. Київ : ОМіМЛУкр, 1962.
33. Педагогічний репертуар для скрипки ДМШ. П'єси для скрипки 6 клас. Вип. 1 – 6. Київ : ОМіМЛУкр, 1962.
34. Педагогічний репертуар для скрипки ДМШ. П'єси для скрипки 7 клас. Вип. 1 – 10. Київ : Мистецтво, 1963.
35. Подвала В. П'єси для скрипки з фортепіано. Репертуар дитячих музичних шкіл. Київ : Музична Україна, 1987. 24 с.
36. Працюк Л. Три п'єси для скрипки та фортепіано. Київ : НСКУ Нова Каховка, 2011. 16 с.
37. Присухін М. Популярні твори для скрипки і фортепіано. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2011. 52 с.
38. П'єси українських композиторів : для скрипки та фортепіано. Тернопіль : Астон, 1999. 40 с.
39. Пьесы и произведения крупной формы для скрипки и фортепиано. Средние и старшие классы ДМШ. Москва : Музыка, 1988. 56 с.
40. Різдваїні скрипкові п'єси і ансамблі / ред. Агапової О. Музична школа. Вип. 41. Київ : Менеджмент-XXI, 2018. 56 с.
42. Саратський О. Граємо джаз. Київ : Музична Україна, 2014. 48 с.
43. Скорик М. Твори для скрипки з фортепіано. Київ : Музична Україна, 2012. 105 с.
44. Скрипка для 4–5 класів / ред. Р. Кейріс. *Музична школа*. Вип. 12. Київ : Менеджмент-XXI.
45. Скрипка. Учбовий репертуар для 5 класу ДМШ. П'єси для скрипки з фортепіано / упоряд. П. Макаренко, О. Манілов, В. Стеценко. Київ : Музична Україна, 1969. 29 с.
46. Станкович Є. Камерно-інструментальні твори. Київ : Музична Україна, 2013. 308 с.
47. Старинные сонаты для скрипки и фортепиано. Педагогический репертуар ДМШ. Средние и старшие классы. Москва : Музыка, 1990. 54 с.
48. Танцевальные миниатюры. Для скрипки и фортепиано. Вип. 1 / сост. Ямпольский Т. Москва : Музыка, 1991. 88 с.
49. Тартини Дж. Сонаты для скрипки и фортепиано / сост. Л. Фейгин. Москва : Музыка, 1975. 47 с.
50. Тахтаджієв К. Скрипка. 4 клас. Київ : Музична Україна, 1989. 55 с.
51. Хрестоматия для скрипки 4 – 5 кл. Пьесы и произведения крупной формы /сост. Ю. Уткин. Москва: Музыка, 1984. 110 с.
52. Хрестоматия для скрипки 5 – 6 кл. Пьесы и произведения крупной формы / ред. Т. Ямпольский. Москва: Музыка, 1976. 112 с.
53. Хрестоматия для скрипки. Концерты. Вип. 1. Пед. репертуар ДМШ. Средние и старшие классы / ред. М. Воронова. Москва: Музыка, 1988. 119 с.

54. Хрестоматия для скрипки. Концерты. Вып. 2. Пед. репертуар ДМШ. Средние и старшие классы / ред. М.Воронова. Москва: Музыка, 1989. 112 с.
55. Царенко А. М. Музична прогулянка. Збірка п'ес для юних скрипалів : педагогічний репертуар мистецької школи. Київ : Видавництво АГАТ ПРІНТ, 2019. 28 с.
56. Чайковский П. Пьесы. Переложение для скрипки и фортепиано. Для средних и старших классов ДМШ. Москва: Музыка, 1987. 49 с.
57. Чарівне єднання. Цикл п'ес для скрипки та арфи (фортепіано) для 2 – 6 класів / ред. Агапової О. *Музична школа*. Вип. 78. Київ : Менеджмент-XXI, 2015. 40 с.
58. Шрадик Г. Упражнения для скрипки. Ч. I. Москва : Музыка, 1989. 32 с.
59. Шукайло Л. Дитячий альбом для скрипки та фортепіано / ред. партії скрипки І. Гребневої. Київ : Мелосвіт, 2013. 36 с.
60. Шукайло Л. 10 п'ес для скрипки. Київ : Мелосвіт, 2008. 40 с.
61. Юный скрипач Вып. 3 /сост. Фортунатов К. А. Москва : Музыка. 1987. 73 с.
62. Юним скрипалям. Вип. 4 / упор. Тахтаджиєв К. Київ : Музична Україна, 1975. 54 с.
63. Юним скрипалям. Учб.-педагогіч. репертуар для 5 кл. ДМШ. Випуски 4-5 / ред.-упоряд. К. Тахтаджиєв. Київ: Музична Україна, 1975.
64. Юним скрипалям. Учб.-педагогіч. репертуар для 7 кл. ДМШ. Випуск 6 / ред.-упоряд. К. Тахтаджиєв. Київ : Музична Україна, 1976. 110 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівні компетенції	Бали	Характеристика навчальних досягнень
Початковий	1 – 3	Рівень відтворення музичного тексту учнем не відповідає програмним вимогам. Учень може виконувати окремі фрагменти музичних творів. Демонструє початкове оволодіння технічними навичками. Робить численні помилки, відсутня емоційність виконання.
Середній	4 – 6	Виконання учнем навчальних завдань та програми має велику кількість недоліків: він невпевнений, часто зупиняється, робить помилки; динамічна та емоційна виразність майже відсутня. Демонструє якість звуковидобування та технічна підготовка знаходяться на середньому рівні. Учень не завжди вміє відтворити художній зміст музичних творів. Відсутня свобода рухового апарату, баланс м'язового тону.
Достатній	7 – 9	Учень демонструє достатні навички та вміння, але мають місце випадкові технічні недоліки, порушення метроритмічної пульсації, неточність інтонування та невпевненість втілення образно-емоційної складової музичних творів.
Високий	10 – 12	Учень впевнено та якісно виконує програмні твори, які відповідають вимогам поточного етапу навчання, вільно володіє освоєними прийомами гри. Втілює художній образ музичного твору з усвідомленим та узгодженим застосуванням визначених засобів музичної виразності. Демонструє високий технічний рівень, музичне мислення, сценічну культуру.